

OPZET EN FINANCIERING INDIVIDUELE DIENSTVERLENING BNP

1. UITGANGSPUNTEN

De BNP is opgericht om de collectieve en individuele belangen van predikanten te behartigen, en om op te komen voor de rechtspositie van de dienaar van het Woord. Door verschillende kerken wordt de BNP als belangenbehartiger van predikanten erkend als beroepsorganisatie en vakbond van predikanten voor predikanten.

De afname van het aantal predikanten in actieve dienst, en de krimpende kerk leiden niet tot een verminderde hulpvraag. Juist predikanten, als betaalde professionals, komen onder druk te staan door financiële tekorten, fusies, en door de verzwakking van het ambtelijk besef en van de kerkelijke organisatie. De hulpvragen nemen niet zozeer toe in het aantal, als wel in de complexiteit en de diversiteit.

De BNP heeft op dit moment een ruime financiële reserve. Het bestuur is van opvatting dat het benutten van deze reserves zo lang mogelijk dient te worden uitgesteld, zo enigszins mogelijk zelfs dient te worden voorkomen. De reserves blijven op deze wijze primair beschikbaar voor onvoorziene uitgaven en/of concrete projecten.

De ALV van 2012 sprak zich uit voor verkennende gesprekken met vakbonden en (juridische) dienstverleners die kunnen bijdragen aan vormen van samenwerking, om de kwaliteit en continuïteit van de individuele dienstverlening op middellange termijn te waarborgen.

Deze notitie bevat een cijfermatige prognose tot 2025 en verkent de mogelijkheden om de individuele dienstverlening aan leden op het huidige peil te houden onder drie trefwoorden: fuseren, uitbesteden en beperken. Ze sluit af met enkele concrete voorstellen.

2. PROGNOSES

Met de extra contributieverhoging per 2014 heeft de BNP de inkomsten in de eerstkomende jaren eenmalig structureel verhoogd. Prognoses wijzen echter op een gestage afname van het ledental (de opbrengsten uit contributie dalen ondanks de inflatiecorrectie jaarlijks met € 5000,00). Het teruglopend ledental leidt vooralsnog niet tot minder verenigingskosten of tot vermindering van de hulpvraag. Tegelijk zullen prijzen blijven stijgen door inflatie (2% per jaar). Verder is te verwachten dat de opbrengsten uit rente en obligaties nog verder zullen dalen. Bij ongewijzigd beleid is de (globale) prognose als volgt:

Jaar	2000	2005	2010	2015	2020	2025
Leden	3757	3485	3159	2860	2500	2000
Contributie	f 150	€ 93	€ 128	€ 154	€ 170	€ 187

	2015	2020	2025
Opbrengst contributies	€ 295.000	€ 270.000	€ 245.000
Totale inkomsten	€ 364.000	€ 339.000	€ 314.000
Uitgaven	€ 364.000	€ 400.000	€ 440.000

3. FUSEREN

3.1. Beroepsorganisaties

Aan de BNP verwante organisaties zijn betrokken in fusieprocessen. Gesprekken tussen de BNP en de Vereniging Kerkelijk Werkers (ong. 300 leden) hebben geen resultaat opgeleverd. De VKW heeft gekozen voor het CNV, en koerst aan op een fusie. De BKM (Bond van Kerkelijk Medewerkers) maakt sinds 2012 deel uit van CNV Kerk en Ideëel.

Andere verwante beroepsorganisaties zijn de VPW (pastoraal werkenden in de RKK, 800 leden) en de VGVZ (beroepsorganisatie voor geestelijk verzorgers – materiële belangenbehartiging is geen kerntaak, 1000 leden). De leden van VPW en VGVZ zijn meestal werknemer. VGVZ is in 2013 gefuseerd met Camus, de beroepsvereniging van ongebonden en Hbo-opgeleide geestelijk verzorgers.

Het bestuur constateert dat intensieve samenwerking of zelfs fusie met een van deze partijen niet voor de hand ligt. De positie van predikanten wijkt momenteel te zeer af van de (werknemers)positie van de leden waar deze organisaties voor opkomen.

3.2. Vakbonden

Waar het gaat om de individuele dienstverlening aan leden ligt samenwerking met een vakbond het meest voor de hand. Twee christelijke vakbonden komen in aanmerking: het CNV en het CGMV (Christennetwerk Gereformeerd Maatschappelijk Verbond). Met beide zijn gesprekken gevoerd.

De BNP is welkom bij het CNV, waarbij het CNV opteert voor een fusie. Het CNV heeft deskundigheid in huis voor (predikant)werknemers. De vakbondscontributie van het CNV ligt een stuk hoger dan het volledig lidmaatschap bij de Bond (ong. € 200,00 resp. € 150,00 per jaar). Het CNV lidmaatschap omvat sinds 2013 ook een rechtsbijstandverzekering (exclusief dekking kerkrecht). Vraag is of de specifieke kerkelijke deskundigheid van de BNP staf bij het CNV gegarandeerd blijft. Een belangrijk verschil ligt ook in de omvang van de dienstverlening: het serviceniveau van de BNP ligt beduidend hoger dan bij het CNV, de BNP kan kiezen voor een persoonlijker benadering en wil dat in beginsel ook blijven doen.

Het CGMV was voorheen exclusief gereformeerd vrijgemaakt, en verbreedt zich nu naar andere gezindten, waaronder evangelische gemeenten. De GKV predikantenvereniging (300 leden) is voor de belangenbehartiging onderdeel geworden van het CGMV, en organiseert daarnaast eigen conferenties. Van het CGMV zijn ook werkgevers lid: zij hanteren een harmoniemodel. Wat de kerkelijke cultuur betreft zijn de verschillen met de PKN groot, hoewel de ontwikkelingen in het predikantswerk steeds meer overeenkomsten laten zien: ook in de GKV nemen kerkelijke diversiteit, jurisdisering van werkverhoudingen en functioneel denken over ambtsdragers toe.

Het bestuur komt tot de conclusie dat er op dit moment onvoldoende mogelijkheden zijn om tot een succesvolle samenwerking te komen met CNV of CGMV. Wel wil het met beide contact blijven houden. Bij beide organisaties zijn aanknopingspunten te vinden om op langere termijn tenminste op onderdelen gezamenlijk op te trekken.

3.3. Commercie

De PKN vermindert de uitgaven voor de werkbegeleiding van predikanten. Dominass springt in het gat van werkbegeleiding /coaching met (beperkte) vergoedingen vanuit de ziektekostenverzekering. Wat de individuele rechtsbijstand betreft heeft Dominass een monopolie - positie door als enige een rechtsbijstandverzekering inclusief dekking kerkrecht aan te bieden. In het kader van het bijhouden van het netwerk heeft de staf van de BNP met enige regelmaat contact met Dominass. Dit ligt met name in de sfeer van het uitwisselen van informatie. De BNP heeft tot op heden de benadering afstand te houden tot commerciële partijen om zo een onafhankelijke opstelling van de bond te kunnen garanderen. Het bestuur wil deze opstelling continueren.

4. UITBESTEDEN

Een alternatief voor al dan niet vergaande samenwerking met verwante organisaties is het uitbesteden van werkzaamheden aan andere dienstverleners. Het meest arbeidsintensief voor de staf zijn die situaties en conflicten, waarbij advies en bemiddeling geen resultaat opleveren, en die vervolgens leiden tot kerkelijke procedures. Per zaak levert dat al snel 1 tot 2 weken werk op. Het gaat om losmakingsprocedures, opzichtzaken, afkeuring wegens arbeidsongeschiktheid, en bezwaren en geschillen. Per jaar voert de staf ongeveer 20 kerkelijke procedures. Procedures voor de burgerlijke rechter komen zelden voor. Zakelijke kerkelijke geschillen (bezwaren en geschillen) lenen zich doorgaans beter voor uitbesteden dan persoonlijke kwesties (opzicht). De (dreigende) losmakingsprocedures zitten daar tussenin. Voor de kleine staf van de BNP zijn op dit moment met name piekmomenten lastig, als zich onverwacht meer zaken vrijwel tegelijkertijd aandienen.

4.1. Rechtsbijstandverzekering

Individuele dienstverlening kan worden uitbesteed door middel van een rechtsbijstandverzekering: hetzij door middel van een collectieve rechtsbijstandverzekering van de BNP voor kerkelijke conflicten – hetzij door aan het lidmaatschap van de BNP een rechtsbijstandverzekering particulieren te verbinden, inclusief dekking voor kerkelijke conflicten.

Omstreeks 2003 heeft de BNP een collectieve rechtsbijstandverzekering afgesloten voor procedures met predikanten. Daarvoor moest een hoge premie betaald worden, het bleek een dure oplossing voor een beperkt aantal zaken. Na enkele jaren is de BNP teruggekeerd naar de praktijk van het incidenteel uitbesteden aan advocaten.

Een andere vorm is een lidmaatschap van de BNP inclusief rechtsbijstandverzekering particulieren. Het CNV heeft de juridische ledenservice in arbeidszaken geleidelijk verbreed naar rechtsbijstand, niet alleen voor het werk, ook voor privé-zaken, en een collectieve rechtsbijstandverzekering voor leden afgesloten met Achmea (2013). Deze verzekering geeft een beperkte dekking (tot € 8000, exclusief dekking kerkrecht) en is daardoor voor predikanten niet interessant.

Naar schatting de helft van de BNP leden heeft een rechtsbijstandverzekering (meestal via Dominass bij ARAG), met een ruimere en hogere dekking (tot een maximum van € 40-60.000). Een daarmee vergelijkbare (collectieve) rechtsbijstandverzekering inclusief kerkrecht voor alle BNP leden zou naar schatting € 300,00 per lid per jaar gaan kosten (naast de gewone contributie). Dat is een hoog bedrag dat het lidmaatschap van de BNP onaantrekkelijk zou maken. Daarmee vallen voor het bestuur deze beide opties voor een collectieve rechtsbijstandverzekering af.

4.2. Advocaten

Individuele dienstverlening kan worden uitbesteed aan advocaten. Dit gebeurt op basis van afzonderlijke opdrachten, er zijn geen vaste connecties. Motief voor uitbesteding is deskundigheid, second opinion, en bij uitzondering werkdruk. Een advocaat kost ongeveer € 250,00 per uur, een procedure in één instantie kost inclusief zitting e.d. minstens € 7000,00. Diverse opties zijn mogelijk

- Korting op het normale tarief (als vaste klant bij een kantoor);
- Detachering: bij piekbelasting een advocaat inhuren;
- Abonnement voor een vast aantal uren per jaar;
- Vaste prijs voor specifieke procedures.

Ook bij voordeliger opties zal het tarief van een advocaat aanzienlijk hoger liggen dan het uurtarief van de Bond dat door het bestuur op € 90,00 is vastgesteld (arbeids- en kantoorkosten).

Sinds 2013 worden de kosten van externe rechtsbijstand door advocaten (begroot op €20.000,00 per jaar) gefinancierd uit de jaarlijkse inkomsten van het Steunfonds. Het budget wordt niet ieder jaar volledig benut. Het Steunfonds is daarnaast beschikbaar voor steun aan leden in financiële noodsituaties. Aangezien het uitgangspunt is dit op basis van leningen te doen, zijn de kosten hiervan beperkt.

Gelet op de hoge kosten zal de inzet van advocaten moeten worden beperkt tot het hoogst noodzakelijke. Te overwegen valt een deel van het budget voor externe rechtsbijstand over te hevelen naar het totaalbudget (waardoor de staf langer op peil gehouden kan worden).

4.3. Vrijwilligers

De Beleidsnotitie 2012 noemt ook de optie om leden van de Bond met (kerk)juridische deskundigheid als vrijwilliger in te schakelen. Diverse leden zijn goed in staat een bezwaarschrift of verweer op te stellen, al dan niet met advies vanuit de BNP. Inzet van deskundige leden voor kerkjuridische bijstand zou echter vragen om een passende organisatie, kwaliteitsbewaking en vergoeding. Invoering van vrijwilligersinzet ligt daarom niet voor de hand.

5. BEPERKEN

De staf van de BNP verleent de binnenkerkelijke rechtshulp in feite onbeperkt. Zaken voor de burgerlijke rechter – waarvoor aan een advocaat opdracht moet worden verleend - komen zelden voor. We kennen als BNP geen uitgavenplafond voor externe kosten, en geen eigen bijdrage voor rechtsbijstand. De externe kosten door uitbesteding aan advocaten zijn de afgelopen jaren nogal wisselend, maar bleven binnen het budget. Gezien de financiële prognoses, en de beperkte winst die te behalen valt bij het uitbesteden van zaken, zijn ook beperkende maatregelen wenselijk.

5.1. Redelijke kans op succes

Rechtsbijstandverzekeringen bevatten de clausule dat zaken niet worden behandeld wanneer geen redelijke kans op succes aanwezig is. Wie het niet eens is met een afwijzing kan een second opinion vragen. De staf van de BNP zou wanneer een lid een procedure wil, die geen kans van slagen heeft, de vrijheid moeten hebben om te weigeren, met een mogelijkheid van beroep op een deskundige

commissie. In feite is dit nu reeds het geval. De staf zou meer dan op dit moment gebruikelijk van deze bevoegdheid gebruik moeten gaan maken.

5.2. Wachtijd

Predikanten kunnen altijd een beroep doen op de BNP, ook wanneer zij nog geen lid zijn. Zij die zich aanmelden als lid omdat ze in moeilijkheden verkeren, en/of in het eerste halfjaar van hun lidmaatschap een beroep doen op kerkelijke rechtsbijstand, betalen sinds 2014 niet alleen een dubbele jaarcontributie, maar na intake ook een uurtarief van € 90,00 tot een maximum van € 1800,00. Externe kosten (voor bijvoorbeeld een advocaat) worden niet vergoed. Gelet op de termijn dat de problemen zich aandienen en de hoge kosten die met de inzet van de BNP-staf verbonden zijn, wil het bestuur deze wachtijd waarin kosten in rekening worden gebracht verlengen van een half jaar tot een jaar.

5.3. Eigen bijdrage

Voor adviezen, bijstand en bemiddeling wordt aan leden geen financiële bijdrage gevraagd. Wanneer de BNP een kerkrechtelijke procedure voert (opzicht, losmaking, voor zover opportuun bezwaren en geschillen) kunnen we leden een eigen bijdrage vragen van € 150,00. De motivering daarvoor is al volgt: Naar schatting de helft van de leden van de BNP heeft ook een rechtsbijstandverzekering met dekking kerkrecht (bij ARAG). Wie een polis met dekking kerkrecht heeft dient bij voorkeur hiervan gebruik te maken, en wanneer het op een procedure aankomt voor rekening van de rechtsbijstandsverzekeraar te laten behandelen. Wie deze dekking niet heeft, of voorkeur geeft aan behandeling door de BNP (die ruimte blijft nadrukkelijk bestaan!), betaalt een eigen bijdrage van € 150,00 per procedure (te vergelijken met het griffierecht bij de burgerlijke rechter). De staf vraagt standaard aan leden, of zij een rechtsbijstandverzekering hebben, en beoordeelt of en wanneer een zaak zich leent voor overdracht aan ARAG. Na vijf jaar vindt een evaluatie plaats van deze werkwijze. Voor het beantwoorden van informatieve vragen, adviezen, een- en enkelvoudige bemiddeling, en dergelijke, blijft de inzet van de bureaustaf voor leden gratis.

5.4. Mediation

De Beleidsnotitie 2012 spreekt een voorkeur uit voor minnelijke regelingen. Veel kerkelijke geschillen worden – ook met inzet van de BNP – in goed overleg tot een oplossing gebracht. Zover ons bekend wordt in de kerk weinig gebruik gemaakt van (professionele) mediation. Rechtsbijstandspolissen kennen ook vergoedingen voor mediation: die mogelijkheid zou vaker benut kunnen worden. De staf van de BNP weegt desgevraagd af, wat in het voorkomende geval voor de predikant het beste resultaat heeft.

5.5. Overige activiteiten

Op dit moment zet de bureaustaf zich in voor tal van bondsactiviteiten, zowel in de voorbereidende als uitvoerende zin. Denk bijvoorbeeld aan conferenties. Om zich voor het hart van de bondsactiviteiten, de individuele hulpverlening, te kunnen blijven inzetten, is het onvermijdelijk dat de staf op andere terreinen een stapje terug doet, zeker bij vermindering van de omvang van de staf.

6. CONCLUSIES

6.1. Bij voortzetting van de trends van teruglopend ledental enerzijds en stijgende kosten anderzijds loopt het verschil tussen uitgaven en inkomsten tot 2025 zodanig op dat de personele bezetting (60% van de begroting) omlaag zou moeten van ruim 2.47 fte in 2015 naar 1.9 in 2020 en 1.4 in 2025 (4% per jaar).

6.2 Een federatie of fusie met CNV of CGMV is bij de huidige stand van zaken niet aan te bevelen: aan individuele dienstverlening hebben zij gemeentepredikanten minder te bieden dan de BNP. Het CNV zou van betekenis kunnen zijn voor predikanten in loondienst, en de collectieve belangenbehartiging kunnen versterken (met name op landelijk politiek niveau). Op die twee punten zou samenwerking tussen CNV (eventueel CGMV) en BNP voordeel kunnen opleveren.

6.3. Uitbesteden van individuele rechtsbijstand d.m.v. een collectieve kerkrechtelijke rechtsbijstandverzekering of door koppeling van het lidmaatschap aan een rechtsbijstandverzekering (met volledige dekking) brengt geen voordeel.

6.4. Voor uitbesteding aan advocaten zijn diverse opties mogelijk, mede afhankelijk van het budget dat de BNP ter beschikking stelt. Kosten van uitbesteding aan advocaten blijven aanzienlijk hoger dan interne kosten BNP. Het valt te overwegen een deel van het budget voor advocaatkosten over te hevelen naar het totaalbudget, bijvoorbeeld de helft, ofwel € 10.000,00 per jaar.

6.5. Beperkende maatregelen in de zin van wachttijd voor nieuwe leden, het criterium redelijke kans op succes, en een eigen bijdrage bij kerkrechtelijke procedures (€ 150,00) zijn nodig . Op jaarbasis kan dit ongeveer € 5000,00 opleveren en een kleiner aantal te behandelen zaken.

6.6. Alles overziende zal de gewenste besparing van uitgaven en de vergroting van inkomsten zoals hierboven voorgesteld onvoldoende zijn om de huidige stafbezetting te handhaven.

6.7. Bij een jaarlijkse contributieverhoging met 4% (2% boven de inflatiecorrectie van 2%) zal de contributie in 2020 uitkomen op € 187,00, een bedrag dat vergelijkbaar is met de contributie van andere vakorganisaties op dit moment.

7. VOORGENOMEN BESLUITEN

BESTUUR

7.1. Het bestuur houdt bij de ontwikkelingen rond de individuele hulpverlening de komende jaren de vinger aan de pols. Het probeert waar enigszins mogelijk uitgaven te beperken. Interen op het vermogen is niet wenselijk, maar kan tijdelijk noodzakelijk zijn. Overige inkomsten (met name die uit vermogen) en uitgaven (verenigingsactiviteiten) vragen ook extra aandacht, maar vallen buiten het bestek van deze notitie.

7.2. Het bestuur voert met onmiddellijke ingang het uitbreiden van de 'wachttijd' (zie 5.1) tot een periode van 1 jaar in.

7.3. Het bestuur bevestigt de bevoegdheid van de staf om te beoordelen voor welke zaken zij zich actief inzetten. Leden die bezwaar hebben tegen een besluit van de staf dienaangaande, kunnen in beroep gaan bij een in te stellen commissie.

ALV

7.4. De BNP vermindert met ingang van 2016 het budget van het Steunfonds voor advocaatkosten met € 10.000,00 en voegt dit toe aan het totaalbudget.

7.4. De BNP verhoogt de contributie in 2016 met 2% boven de inflatiecorrectie.

2015-01-22

Sjaak Verwijs.

Met dank aan Pieter Huizer, Klaas-Willem de Jong en Riemer Praamsma.

Deze notitie bevat beleidsoverwegingen en beleidsvoornemens van het bestuur.
Aan deze notitie kunnen geen rechten worden ontleend.